

T. C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEBLİĞLER DERGİSİ

Cilt: 10

10 KASIM

SAYI: 459

YÖNETMELİKLER:

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 408

Karar tarihi: 19/X/1947

ÖZET:

Orta okul ve lise'lerin
imtihaan yönetmeliği-
nin 58 inci maddesi h.

Lise ve orta okulların bitirme imtihaan-
larında bütün derslerden başarı göstereme-
yip ertesi yıl da imtihana devam edebilecek
durumda olanların bu durumları değişme-
den de okula devam edebilmeleri sağlanmak
üzere imtihaan yönetmeliğinin 58 inci mad-
desinin sonuna aşağıdaki fıkranın eklen-
mesi uygun görülerek işin Bakanlık Maka-
mının onamlarına sunulması kararlaştırıldı:

Yukardaki fıkra ile ilgili olanlardan im-
han durumları değişmeksizin de sınıfa de-
vam etmek isteyenlere okullarca kolaylık
gösterilir. Bunların diğer öğrencilerden ay-
rılabilir olan devam ve öğretimden fay-
dalanma şartları sınıf veya şube öğretmenler
kurulunca tesbit edilir. Bu şartlara riayet
etmeyenlerin devamına okul idarecilerince
son verilir.

K. Y.

Uygundur

19/X/1947

Millî Eğitim Bakanı

Reşat Şemsettin Sırer

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 414

Karar tarihi: 22/X/1947

ÖZET:

Pratik Yapı Okulları
açılması h.

Yapı Enstitülerinde teorik derslerden ba-
şarı gösteremeyen sanata kabiliyetli öğrencileri
yetiştirmek üzere Yapı Enstitülerinde, baremde
bir derece tazammun etmeyen "Pratik Yapı
Okulları" açılması ve Pratik Sanat okulları için
hazırlanıp 22 ağustos 1947 tarih ve 317 sayılı
kararla kabul edilmiş olan Yönetmeliğin oldu-
ğu gibi bu kurumlarda da uygulanması hakkın-
da Erkek Teknik Öğretim Müdürlüğünün 14
ekim 1947 tarih ve 6653 sayılı yazısıyla yaptığı
teklif kurulumuzca da uygun görüldüğünden

keyfiyetin Yüksek Bakanlık Makamına arzı ka-
rarlaştırıldı.

A. Y.

Uygundur

22/X/1947

Millî Eğitim Bakanı

Reşat Şemsettin Sırer

GENELGELER:

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ

18/X/1947

Sayı: 82/14967

ÖZET:

2023

Koleraya karşı alınma-
sı lâzım gelen tedbir-
ler h.

Müdürlüklere

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının Ko-
lera'ya karşı alınması lâzım gelen tedbirleri gös-
terir yazısı aynen aşağıya çıkarılmıştır.

İlgililerin, bu tavsiyeler üzerinde, titizlikle
durumlarını hastalığı önleyici tedbirleri gerek-
tiği eşkilde olmak üzere işbirliği yapmalarını
önemle rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı a.

K. S.

B. Kadırgan

T. C.

SAĞLIK VE SOSYAL
YARDIM BAKANLIĞI
YAYIMLARINDAN

No. 134

KOLERA

Kolera geçmiş yüzyıllarda birçok memle-
ketlerde, zaman zaman da bütün dünyada büyük
salgınlar yapıp milyonlarca insanın ölümüne
sebebi olmuş olan bulaşıcı bir hastalıktır. Kole-
ranın vatanı Hindistan'dır. Memleketimize bu-
laşması çok kere haç zamanlarına rastlar. Şim-
diye kadar hastalığın hep evvelâ Mısır'da başla-
dığı, sonra da deniz yolu ile veya karadan Filis-
tin ve Suriye tarikiyle memleketimize geldiği
görülmüştür.

Gayet küçük bir mikropdur. 1883 senesinde Robert
gayet bir mikropdur. 1883 senesinde Robert
Koch tarafından Mısır'da meydana çıkarılmış-
tır. Bu mikrop vücudumuza yiyecek ve
içeceklerimizle ağızımızdan girer. Midemizin
normal ekşiliği ile ölmeden önce barsağa geç-
ebilirse orada yerleşerek üremeğe başlarlar. Çı-
kardıkları şiddetli zehirlerle de hastalığı meyd-
na getirirler. Mikroplar vücudumuza girdikten

sonra hastalığın ârazı başlamadan evvel 2 - 5
günlük bir kuluçka devresi geçer.

Hastalığın ârazı şunlardır: piring suyu-
na benzer mükerrer ishaller, kusmalar, baldır ada-
lelerin de ağrılı çekilmeler, böbreklerde iltihap,
kalb zâfı, tansiyon düşmesi, cilt elâstikiyetinin
azalması, ses kısıklığı, şiddetli susuzluk hissi..
Çok ağır vakalarda ishal yani sürgün günde 10 -
20 defa görülür. Büyük apteste kan da bulun-
duğundan rengi azçok kırmızıdır. Kusmalar da-
ha sık ve daha yorucudur. Hasta çok su kaybet-
tiğinden tamamiyle kurumuş ve kanı ziyadesiyle
koyulaşmıştır. Kolera mikroplarının zehirleri
yüzünden de bitkin ve morarmış bir haldedir.
Çehre dar ve sivridir. Burun incelmış ve soğuk-
tur. Gözler içeri çökmüş ve etrafları morarmış-
tır. Yüz, dudaklar, kollar, bacaklar ve tırnaklar
da morarmış bir haldedir. Soğuk, yapışkan ve
idrar kokan bir terle ıslak olan cilt elâstikiyeti-
ni kaybetmiştir. Parmaklarda çamaşırcı kadın-
ların derisinde görülen kırışıklıklar vardır. Ses
pek kısık ve zayıftır. İdrar pek az veya hiç yok-
tur. Sonda ile bir miktar idrar alınabilirse fazla
miktarla albümin, endikan, şeffaf ve hubeybi
üstüvaneler görülür. Tansiyon yediye ve hattâ
daha aşağıya düşer. Kol altından alınan hararet
derecesi 32 veya daha azdır. Halbuki makattan
alınan derece 38 veya 39 dur.

BULAŞMA

Koleralı hastaların büyük aptesleri hastalı-
ğın bulaşmasında en mühim rolü oynar. Hasta-
ların kusmuğunda da az miktarda kolera mik-
robu bulunabilir. Fakat idrarlarında kolera mik-
robu yoktur. Hastaların büyük aptesti ile kirlen-
miş sular ve yiyecekler, keza bu pisliklere kon-
muş karasinekler sirayet bakımından çok tehli-
kelidir. Hastanın pisliğini ve çamaşırlarını yı-
kayanların da çok kere hastalığa yakalandıkları
görülmür. Mikroplar hariçte, büyük apteste ekse-
riyetle 14 gün zarfında telef olurlar.

PORTÖRLER

Koleralı hastalara bakanlar ve temas eden-
ler arasında bazı kimseler portör olurlar, yani
kendileri hastalığa yakalanmadıkları halde baş-
kalarına hastalığı bulaştırabilirler. Bu gibi kim-
seler etraflarındaki insanlar için ne kadar tehli-
keli olduklarının farkında olmadan gittikleri
yerlere hastalık ve ölüm saçarlar.

TEDAVİ

Koleralı hasta çok su kaybedip kuruduğun-
dan kendisine ağızdan su, damardan da tuzlu su
verilmesi lâzımdır. Bu suretle hastanın tehlike-
li şekilde düşmüş olan tansiyonu yükselmiş, faz-

la koyulaşmış olan kanı da tabii kıvamına yaklaştırmış olur. Çok görülen vaziyetlerde damar içine yarım litreye kadar insan kanı plâzması şırınga edilir. Mikropların husule getirdiği zehirlere karşı penicillin zerklerinden büyük faydalar kaydedilmiştir. Mikroplara karşı sulfamid müstahzarları kullanılmışsa da bu ilâcın tesir olup olmadığı henüz tecrübe edilmektedir. Zayıf kalbi kuvvetlendirmek için hastaya sık sık vil kamfre şırınga edilmelidir. Bütün bu ilâçlarla birlikte hasta muhakkak sıcak bir yatağa yatırılmalı, hastanın ayaklarının yanına sıcak tuğlalar veya sıcak su ile doldurulmuş şişeler konmalıdır. Yatağın ayak ucu yükseltilmelidir. Hasta nekahate girdikten sonra da iki hafta müddetle yatağa tutulmalı, hastalığın uzamasına mâni olmak için de kendisine gayet hafif yemekler verilmelidir.

KORUNMA

Hastalıkla mücadelede en mühim nokta kolera vakalarının mümkün mertebe erken teşhis ve tecrit edilmesidir. Bunun için şüphe edilen şahısların büyük aptesinde kolera mikrobu aramak icabeder. Hastalık mikropları bilhassa koleralının büyük aptesinde bulunduğundan şüphe büyük aptesi ayak yoluna dökülmeden evvel içine kireç kaymağı, yüzde 5 asitfenik, krezol veya lizol mahlûlü, yahut da yüzde 10 formaldehid mahlûlü koyup iyice karıştırılmalı ve ancak bir saat sonra ayak yoluna dökülmelidir. Hastanın çamaşırları yıkanmadan evvel müddetle yüzde 5 krezol sodik veya lizol mahlûlüne batırılarak dezenfekte ettikten sonra yıkanır. Hastanın büyük aptesine veya kusmuğuna dokunması ihtimali olanlar her defasında ellerini muhakkak sabunlamalı ve sonra da yüzde 2 lizol veya yüzde 2 krezol mahlûlü ile yahut da binde 1 süblime mahlûlü ile güzelce yıkamalıdır. Hastanın odasında hiçbir

şey yenmemeli ve içilmemelidir. Hastanın odasında kalmış olan yiyecek ve içecekler kullanılmamalıdır. Hastanın yemek yediği kaplar, kullandığı çatal, kaşık ve bardaklar iyice kaynatılmalıdır. Mide ve barsak bozukluklarına meydan verilmemeli, bikarbonat ve müşhil almaktan çekinmelidir. Salgınlar esnasında su yerine çay veya kahve içilmesi uygun olur.

İçme ve kullanma sularının dezenfeksiyonu için bunlar ya güzelce kaynatılır, yahut da kimyevi usullerle içindeki kolera mikroplarının öldürülmesi cihetine gidilir. Bu hususta permanganattan istifade edilebilir. Suyun rengi pembe oluncaya kadar permanganat ilâve edilir. Yarım saat bekledikten sonra rengi gidermek için aynı suyun içinde bir miktar hiposulfid dö sudökülüp karıştırılır, ve tortu dibe çökmesi için de bir gece bekletilir. Suların dezenfeksiyonunda kireç kaymağı da faydalıdır. Litreye 3 miligram kireç kaymağı tableti konur. Bunun içinde bir miligram klor vardır. İyi kapalı şişelerde bu tabletler 5 - 6 ay kuvvetlerini muhafaza edebilir. İçme sularına asidaktik, asidsitrik veya asid kloridrik yani tuzruhu ilâvesiyle de mikroplar öldürülebilir. On litre suya 1 gram tuzruhu konması mikropları birkaç saniyede telefetmeğe kâfi gelir. Şehir sularının dezenfeksiyonu için su süzgeci tesislerinde klordan istifade edilir. Kuyu sularının kullanıldığı yerlerde, hastalık olduğu zaman, bir kuyuya (30) santimetreküp kolera bakteriyofajı koymak suretiyle halk sağlığını korumak da tecrübe edilmiş ve iyi sonuçlar vermiştir.

Koleralının pisliği bazan kuyu, dere ve hattâ şehir sularını bulaştırabildiğinden kolera salgınlarında sular muhakkak kaynatılıp kendi kabında soğutulduktan sonra içilmelidir. Her evde alınabilecek en emin ve en kullanışlı tedbir de budur. Yahut bu sular yukarıda bahsettiğimiz ilâçlarla temizlenebilir. Kolera mikropla-

riyle bulaşık sularla yıkanan salata ve meyvaların da hastalığı geçireceği unutulmamalıdır. Kolera mutlak ağızdan alınan bir hastalık olduğunu düşünerek ellerimizin, yiyecek ve içeceklerimizin temizliğine bilhassa dikkat etmemiz lâzımdır. Karasinekler kolera mikroplarını hastaların pisliğinden yiyeceklerimize taşıyabilirler. Onun için her türlü yiyecek ve içeceklerimizi karasineklerden, hamam böceklerinden ve diğer haşerattan korumamız lâzımdır. Bu maksatla helâ vaziyetleri ve kanalizasyon işleri düzenlenmeli karasinek ve haşerat mücadelesinde diğer tedbirler arasında DDT den de faydalanmalıdır.

AŞI

Hastalıktan korunmak için alınacak tedbirlerin başında hiç şüphesiz kolera aşısı gelir. Hiç bir rahatsızlığı mucip olmıyan bu aşı bir hafta ara ile iki defa yapılır. Büyüklere evvelâ bir, bir hafta sonra da 2 santimetre küp aşı cilt altına zerkedilir. Çocuklara yapılacak miktar yaşlarına göre tâyin olunur. İkinci iğneden altı gün sonra muafiyet vermeğe başlar ve en az altı ay müddetle aşılananları hastalıktan korur. Lüzum görülür de memleketimizde umumi aşı tatbikatı yapılırsa halkımızın bu fırsattan faydalanmalarını ehemmiyetle tavsiye ederiz.

TÂYİNLER:

Mardin İlk Öğretim Müfettişi Esat Artık Hakkâri ve Kocaeli İlk Öğretim Müfettişi Muhittin Korkut Van Millî Eğitim Müdürlük-naklen tâyin edilmişlerdir.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUK

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55